

Det talte ord gælder.

Talemanuskript til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål H

Samrådsspørgsmål

Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage i dette folketingsår, som i væsentlig grad vil vedrøre vilkårene for og udviklingen i landdistrikterne, samt hvilke overvejelser ministeren i øvrigt gør sig med hensyn til landdistrikterne.

Besvarelse

Tak for spørgsmålet. Jeg er glad for, at der bliver sat fokus på landdistrikterne med samrådsspørgsmål til den nye regering om initiativer, der skal styrke landdistrikterne.

Det er nemlig et område, som regeringen kommer til at arbejde med som en klar prioritet i de kommende år. Det skyldes, at udviklingen i landdistrikterne ikke blot har betydning for landdistrikterne selv – men faktisk har stor betydning for udviklingen i Danmark som helhed.

Det er en langsigtet og vedholdende indsats, der er brug for. Og denne indsats er regeringen helt indstillet på at levere i de kommende år.

Nu er samrådsspørgsmålet her afgrænset til regeringens initiativer i dette folketingsår. Og derfor vil jeg blot – her indledningsvis – nævne, at det naturligvis ikke er min

forventning, at regeringen i løbet af dette folketingsår kan løse alle de problemer og udfordringer, som måtte eksistere i landdistrikterne.

[Billedet af landdistrikterne]

Men faktisk vil jeg også hellere begynde et andet sted end med 'problemer og udfordringer i landdistrikterne'. Jeg har nemlig fået for vane – og det en god vane – at fremhæve de mindre bysamfund som et ideal. Det har jeg, fordi jeg gerne vil tale imod den opfattelse, der nogle steder er af, at alting fungerer bedre i storbyen end i provinsen.

Det er *min* opfattelse, at provinsen, øerne og de små bysamfund bliver undervurderet, og at vi gennem mange år har haft alt for stort fokus på hovedstaden og de store byer, når vi har talt om nationens udvikling. Igen og igen har vi i den offentlige debat fået fremhævet alle de dårlige sider fra livet i de mindre byer.

Rigtigt er det da også, at udviklingen i mange år har været præget af fraflytning til de større byer. Fraflytningen, den lukkede skole og de lukkede lokale butikker har betydet, at mange boliger står ensomt tilbage og forfalder. Og det er jo ikke ligefrem et attraktivt billede.

Men heldigvis er virkeligheden noget mere nuanceret. For selv om der er udfordringer i landdistrikterne, og selv om udfordringerne nogle steder er store, er der også mange lokale bysamfund, som netop er gode til at løse vigtige samfundsopgaver. Blandt andet på grund af de tætte og nære relationer i de små bysamfund.

Derfor skal vi også have nogle flere nuancer ind og flere fordomme ud, når vi taler om landdistrikterne, øerne og de små provinsbyer.

Tag Fanø kommune som et eksempel. En af landets mindste. Man skal sejle dertil for at nå kommunen på en sejlads med færgerne Fenja og Menja på godt 12 minutter fra Esbjerg Havn. På færgen har man udsigt til den lille ø. De 56 kvadratkilometer fordeler sig på en langstrakt sandø med to små byer – Nordby og Sønderho - samt flere sommerhusområder.

Fanø ligger – som de selv ynder at sige på det lokale bryghus – som sidste stop inden England. Det er ret langt fra Hovedstaden!

Men det betyder ikke, at de ikke har noget at byde på. Tværtimod.

På Fanø står der ikke en masse tomme boliger og forfalder. Der står flotte gamle fanøhuse, hvor man bevarer de gamle traditioner fra øen og på den måde værner om sin historie.

Og Fanø er faktisk vokset de seneste år. Siden 2015, hvor der var 3.266 beboere er der pr. 24. oktober 2019 3.495 beboere. Det er en stigning på 229 indbyggere på 5 år – og en relativt stor procentvis stigning på 7 pct., da beboertallet jo er beskedent.

Især børnefamilierne har fået øjnene op for øen, og der har de seneste år været en markant stigning i tilflytningen inden for denne befolkningsgruppe.

Og når de på Fanø skal fremhæve, hvorfor man skal flytte til Fanø, så er det netop de nære relationer og fællesskabet, der fremhæves. Der er også et rigt foreningsliv på Fanø med mere en 100 etablerede foreninger, som er med til at skabe et stærkt fællesskab, hvor man kender hinanden, og hvor børnene kan lege sammen på vejen.

Kigger vi bredere rundt i landet er Fanø ikke det eneste velfungerende lille lokalsamfund, hvor man skaber stærke fællesskaber og udvikling. Der er faktisk mange af. Det er ikke kun i hovedstaden og de store byer, at der kan skabes udvikling og leves et rigt liv.

Det betyder ikke, at vi skal lukke øjnene for de åbenlyse udfordringer, der er i landdistrikterne. Selvfølgelig ikke. Men vi skal lade være med at lade vores fordomme om de små bysamfund, øerne og landdistrikterne tage overhånd. Det tjener ingen – og slet ikke landdistrikterne.

Lad os få korrigeret billedet, så nuancerne er med. Så kan udfordringerne også bedre afgrænses, så vi kan få gjort noget ved dem.

For vi skal gøre en mærkbar indsats for, at der sikres en positiv udvikling i landdistrikterne. Og give dem en håndsrekning, der hvor der er behov for det. På boligområdet er der allerede sat flere initiativer i gang som jeg nu gerne vil redegøre for:

Landsbyfornyelse

Jeg vil i min gennemgang begynde med at nævne, at regeringen på finansloven viderefører den aftale om omprioritering af byfornyelsesmidlerne, som blev indgået af VLAK-regeringen sammen med DF. Aftalen betyder, at der er afsat midler i 2020-2022 til landsbyfornyelse.

Landsbyfornyelsesrammen er målrettet de små byer og landdistrikterne, hvor markedskræfterne ikke kan løse problemet med tomme og faldefærdige ejendomme.

Midlerne i landsbypuljen vil ud over nedrivning og istandsættelse af bygninger også kunne anvendes til områdefornyelse og genhusning, hvilket har udvidet anvendelsesmulighederne i forhold til den tidligere pulje til landsbyfornyelse.

Muligheden for at gennemføre områdefornyelse gør kommunerne i stand til at forny deres landsbyer som en helhedsorienteret indsats, især hvis områdefornyelsen kombineres med bygningsfornyelse.

Kommunerne kan fortsat gennemføre byfornyelsesindsatser i de større byer, men uden statslig støtte.

Som tilføjelse kan det nævnes, at Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen uddeler støtte til otte projekter fra byfornyelsens forsøgspulje 2018. Projekterne skal arbejde med at inkorporere mindre byers omkringliggende herlighedsværdier i byudviklingen.

Konkret betyder det, at der er uddelt 12 mio. kr. til projekter, som skal forbedre og formidle brugen af natur- og landskabsværdier som en ”driver” for byfornyelsen til at skabe attraktive landsbyer for bosætning og udvikling. Samtlige projekter er bundet op på en fysisk indsats.

Anmeldelsesordning

Derudover vil jeg nævne, at Socialdemokratiet sammen med den tidligere regering og Dansk Folkeparti har indgået aftale om en anmeldelsesordning, der skal forhindre boligspekulanter udlejning af ubeboelige huse.

Da den nuværende statsminister sidste år besøgte Lolland Kommune, blev hun præsenteret for nogle af de huse, som aldrig skulle have været lejet ud til beboelse.

”Der kan jo ikke bo mennesker her,” var hendes utvetydige konklusion.

Lollands borgmester kunne oplyse, at kommunen oplever, at der ofte er mennesker, der flytter ind i dårlige boliger i kommunen, og som efterfølgende kommer i klemme.

Tendensen er klar i Lolland Kommune, men findes også i andre af landets kommuner med landdistriktsudfordringer. Flere

steder kæmper man med et betydeligt antal nedrivningsparate huse, som udnyttes af skruppelløse udlejere til at udleje til de mest ressourcesvage borgere.

Hvis landdistriktskommunerne skal modvirke eksporten af socialt udsatte borgere, er der behov for nye værktøjer.

Den kommende anmeldelsesordning indebærer, at hvis en udlejer ønsker at udleje en bolig, der er opført for mere end 40 år siden, og som ikke har været udlejet i et år, så skal udlejer underrette kommunen senest 30 dage før, lejeren flytter ind.

Det giver kommunen mulighed for at undersøge, om boligen er sundheds- eller brandfarlig eller har væsentlige vedligeholdelsesmangler, inden boligen tages i brug.

På den måde bør kommunen kunne begrænse tilflytningen af socialt udsatte borgere og ligeledes spare sig selv for markante genhusningsomkostninger, der ellers kan være en barriere for en effektiv indsats mod udlejningen af dårlige boliger.

Anmeldelsesordningen kan derfor blive et vigtigt redskab, når boligspekulanter som "Låsby-Svendsen" skal bekæmpes.

Renoveringsmidler i boligaftalen

I forlængelse af denne indsats ser jeg det som en vigtig opgave, at vi fremtidssikrer de almene boliger i provinsen og på landet. Almene boliger skal også være et attraktivt boligtilbud her, som afholder de mest ressourcesvage fra at flytte ind i dårlige boliger.

Det er en udfordring for den almene boligsektor, at det nogle steder er billigere at leje sig ind i en privat bolig end det er at leje en almen bolig. Det er også mange steder billigere at købe en bolig end at leje alment – men det er svært at få lov til at låne til en bolig.

Jeg vil arbejde for en styrket almen boligsektor uden for de store byer, hvor der mere overordnet tages stilling til hvor mange almene boliger, der er behov for og hvor.

På den måde skal boligbehovet matches bedre i en helhedsorienteret og mere langsigtet plan. Jeg tror på, at vi på den måde kan skabe et bedre match mellem udbud og efterspørgsel og måske også i højere grad styre tilflytningen.

Jeg kan i den forbindelse fortælle, at jeg har mødtes med borgmesteren og kommunaldirektøren i Hjørring Kommune, som efterspurgte et samarbejde om den strategiske tilpasning af det almene boligudbud i landdistrikterne og provinsbyerne.

Vi håber, at det kommende samarbejde om en helhedsorienteret løsning på boligudbuddet af almene boliger i de mindre provinsbyer og landdistrikterne kan føre til gode løsninger og inspirere til en ny praksis, med et bedre match mellem boligudbud og boligefterspørgsel.

På de danske småøer varierer udfordringerne, men generelt er det gældende, at selv små til- eller fraflytningstendens har konsekvenser for, om boligudbuddet passer med efterspørgslen eller ej.

Jeg vil gøre mit for at skabe rammerne, der sikrer, at småøerne har et tilpasset boligudbud. Når jeg inden længe skal mødes med Sammenslutningen af Danske Småøer, som er en interesseorganisation for 27 småøer, kan vi forhåbentlig komme nærmere nogle konkrete løsningsforslag.

Ligesom der skal sikres et passende udvalg af boliger i hele Danmark, så er det som nævnt vigtigt, at boligerne har en vis standard. Derfor er gode almene boliger på landet og i mindre byer et tema, jeg gerne vil bringe ind i forhandlingerne om anvendelse af Landsbyggefondens midler senere på året.

Vi har brugt mange ressourcer på de udsatte boliger i mange år – også i den seneste aftale.

I den seneste boligaftale prioriterede vi midler til de udsatte boligområder og der er afsat 10 mia. kr. frem til 2026 til renoveringer – nu er det resten af den almene boligsektors tur.

Jeg vil arbejde for, at der er tilstrækkeligt med midler til renoveringer, som er nødvendige for at fremtidssikre den almene boligmasse, sådan at boligerne udgør et attraktivt tilbud også i provinsen og på landet.

De almene boliger skal være et godt alternativ til de dårlige private udlejningsboliger der som nævnt findes på landet – så disse boliger kan understøtte en positiv udvikling i mindre bysamfund rundt om i landet.

Jeg vil gerne se problematikken med boligudbuddet uden for de store byer i et lidt større perspektiv. Jeg vil arbejde for at ændre opfattelsen af, at man ikke kan have et godt liv i mindre provinsbyer og på landet – og jeg vil bidrage til at sikre, at det også forholder sig sådan.

Afsluttende vil jeg blot bemærke, at jeg ser frem til samarbejdet og håber, at vi kan få gennemført nogle fælles initiativer, som gavner landdistrikterne og dermed også Danmark som helhed.

Tak for ordet.